

דלא כתיב ביה "עמך". אבל בעבד עברי, דכתיב ביה "כשכיר כתושב יהיה עמך" (26) — לא יכול לומר לו כך!

וכל שכן בבתו, שודאי אין האחים יכולים לומר לה: עשי עבורנו מלאכה, ולא ניתן לך מזונות!

אמר רבה בר עולא: באמת משנתינו באה להשמיענו שמעשה ידיה לאחר מיתת האב לעצמה. ומדובר כשאינה נזונת מן האחין. והחידוש הוא, שאין אומרים זכות היא שזיכתה תורה לאב בבתו, שיהיו מעשי ידיה שלו, וממון הוא להורישו לאחים.

ומה שחיה קשה לנו, במה תחיה נזונת? הרי ודאי אינה גרועה מעבד כנעני, שאין אדונו יכול לומר לו עשה עמי ואיני זנך!

לא נצרכה דברי משנתינו — אלא לעניין העדפה! שהיו מעשי ידיה עודפים על צרכי מזונותיה. והיינו יכולים לומר שההעדפה תהיה שייכת לאחים, והם יורשים בכך את זכות האב, ומשמיעה לנו משנתינו שהרי הם שלה.

אמר רבא: וכי יתכן שגברא רבה כרב יוסף לא ידע דאיכא העדפה, ושאפשר להעמיד את משנתינו בשאינה נזונת, ולענין העדפה? הרי ודאי ידע שאפשר לתרץ כך, ובכל זאת קמותיב תיובתא!

אלא, אמר רבא: רב יוסף, מתניתין גופא קשיא ליה.

דקתני: מעשה ידיה ומציאתה אף על פי שלא גבתה.

ומדייק רבא: הרי מציאתה — ממאן גביא? ממי "גובים" מציאה?

אלא לאו, הכי קאמר תנא דמתניתין:

מעשה ידיה — דינם כמציאתה.

מה מציאתה, אם מצאה בחיי האב, וסמוכה היא על שולחנו — הרי הם לאב, משום איבה. שהיות ואין האב חייב במזונותיה, אם לא תהא מציאתה שלו, תהיה לו עליה איבה, ולא יתן לה מזונות.

אבל מה שמצאה לאחר מיתת האב — הרי הוא לעצמה. כי לגבי האחים לא שייך הטעם של איבה, שהרי על כרחם היא נזונת מנכסי אביה, ולא מרכושם.

אף גבי מעשה ידיה נמי כך הוא הדין, שרק מעשה ידיה שעשתה בחיי האב — הרי הם לאב. אבל מה שעשתה לאחר מיתת האב — הרי הוא לעצמה.

ומסקינן: שמע מינה.

איתמר נמי הכי: אמר רב יהודה אמר רב: בת הניזונת מן האחין — מעשה ידיה לעצמה.

אמר רב כהנא: מאי טעמא? דכתיב גבי עבד כנעני: "והתנהלתם אותם לבניכם אחרים". ודרשינן: אותם, את העבדים, אתם מורישים לבניכם — ולא את בנותיכם אתם מורישים לבניכם.

מגיד הכתוב שאין אדם מוריש את הזכות